

16. Bölüm

SİNİR SİSTEMİNİN CERRAHİ GEREKTİREN HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Vesile ESKİCİ İLGİN¹
Zeynep KARAMAN ÖZLÜ²

1. Giriş
2. Sinir Sisteminin Anatomi ve Fizyolojisi
3. Sinir Sisteminin Tanılanması
4. Kullanılan Tanı Testleri
5. Sinir Sisteminin Cerrahi Girişim Gerektiren Bazı Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
6. Kaynaklar

1 Dr. Öğr. Üyesi, Vesile ESKİCİ İLGİN, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD. Erzurum vesile.eskici@atauni.edu.tr

2 Doç. Dr., Zeynep KARAMAN ÖZLÜ, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Erzurum aysegul.cay@atauni.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Abrishamkar S, Kouchakzadeh M, Mirhosseini A, Tabesh H, Rezvani M, Moayednia A, Ganjeifar B, Mahabadi A, Yousefi E, Kooshk AM. Comparision of open surgical discectomy versus plazma-laser nucleoplasty in patient with single lumbar disc herniation. *J Res Med Sci.* 2015;20(12): 1133-37.
2. Akyüz G, Leblebiciler MA. Otonom Sinir Sistemi Anatomisi ve Değerlendirilmesi. *Türk Fiz Tıp Rehab Derg* 2012;58 Özel Sayı 1; 1-5.
3. Altun Uğraş G, Akyolcu N. Sinir sisteminin cerrahi hastalıkları ve bakımı. Akyolcu, N., Kanan, N., Aksoy G. (Eds), *Cerrahi Hemşireliği II*, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri: 2018:515-612.
4. Altun Uğraş G, Yüksel S. Factors affecting intracranial pressure and nursing interventions. *Jacobs Journal of Nursing and Care*, 2014;1(1): 003.
5. Altun Uğraş G. Sinir sistemi cerrahisinde bakım. Editörler: Karadağ M, Bulut H. *Cerrahi hemşireliği Kavram haritalı ve akış şemalı*. Vize Yayıncılık, 2019;623-714.
6. Bayraktar N. Nöroşirürjide Bakım. Elbaş N.Ö. (Ed.). *Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Akıl Notları*. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri. 2016:9-13
7. Burke, K.M., Mohn-Brown E.L., Eby, L. (Eds.) *Caring for clients with degenerative neurologic and spinal cord disorders*. In *Medical Surgical Nursing Care*. (3rd ed.), New Jersey: Pearson Education, Inc. 2011:992-1014.
8. Clinical practice guideline series update: Care of the adult patient with a brain tumor. *J Neurosci Nurs.* 2014;46(6):367-8.
9. Colucci-D'Amato L, di Porzio U: Neurogenesis in adult CNS: from denial to opportunities and challenges for therapy, *Bioessays* 2008;30:135.
10. Çobanoğlu S, Hamamcıoğlu MK, Kılınçer C, Hiçdönmez T, Şimşek O. Nöroşirürji Beyin-Omurilik-Sinir Cerrahisi Dersleri. Nobel Tıp Kitabevi. 2002; 321-7.
11. Demir Korkmaz F. Sinir sistemi değerlendirilmesi. In F. Eti Aslan (Ed.), *Sağlığın Değerlendirilmesi*, İstanbul: Acıbadem Ü n i v e r sitesi Yayını: 2014:197-218.
12. Gallagher RL. Care of patients with problems of the central nervous system: the spinal cord. Ignatavicius D.D., Workman M.L. (Eds.), *Medical-Surgical Nursing Patient-Centered Collaborative Care*. (8th ed.), St. Louis: Elsevier: 2016: 884-912.
13. Gökçen HB, Erdoğan S, Öztürk Ç. Lomber dejenere disk hastalığı ve füzyonsuz teknikler ile tedavisi. *TOTBİD Dergisi*. 2015; 14:305-308.
14. Görüntüleme Altın Standart PET/CT. <https://neolife.com.tr/pet-ct/>. Erişim Tarihi: 15.10.2020.
15. Gürol ME. Akut Serebral Kanama Tanı ve Tedavisi. *Klinik Gelişim Dergisi*, 2010;23(1): 19-20.
16. <http://www.radiologyinfo.org/en/info.cfm?pg=angiocerebralpdf> Erişim Tarihi: 1 Kasım 2020.
17. İş M, Zileli M. Lomber Disk Hernilerinde Yakınma ve Bulgular. Zileli M. (Ed.). *Omurilik ve Omurga Cerrahisi*, İntertıp yayınevi. 2014, s: 608-616.
18. Jennifer E. Terri S. Caring for an adult with a malignant primary brain tumor. 2011: 41: (6)28-33. www.Nursing2011.com Erişim Tarihi: 23.09.2020.
19. Kandemir D, Seyhan AK E, Akyolcu N. Nöroşirürji Yoğun Bakım Ünitesinde Travmatik Beyin Yaralanması Sonrası Vücut Sıcaklığının Korunması ve Yönetimi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2018; 7(4): 89-94.
20. Karadakovan A. Sinir sistemi hastalıkları. Karadakovan A., Eti Aslan F. (Eds), *Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım*. (Geliştirilmiş 3. Baskı), Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi:

- 2014:1129-69.
21. Karadakovan A. Sinir sisteminin tanılama yöntemleri. Karadakovan A., Eti Aslan F. (Eds), Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. (Geliştirilmiş 3. Baskı), Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi: 2014:1105-1122.
 22. Littlejohns L. Acut intracranial problems. Lewis, S.L., Bucher, L., Heitkemper, M.M., Harding M.M. (Eds.), Medical Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems. (10th ed.), St. Louis: Mosby, Elsevier Inc: 2017:1314-1344.
 23. Littlejohns L. Assessment of nervous system. Lewis, S.L., Bucher, L., Heitkemper, M.M., Harding, M.M. (Eds.), Medical Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems. (10th ed.), St. Louis: Mosby, Elsevier Inc: 2017:1294-1313.
 24. Nörodiagnostik Tanı Yöntemleri. <https://npistanbul.com/beyin-sinir-ve-omurilik-cerrahisinde-tani-yontemleri-erisim-tarihi>: 15.10.2020.
 25. Ofloğlu E. Lomber Disk Hernileri. In Temel Nöroşirürji. Zileli M, Korfalı E. Ed. Türk Nöroşirürji Derneği Yayınları. 2010; 2: 1489-1532.
 26. Özbayır T. Nörolojik Travmalar. Karadakovan A, Eti Aslan F. (Eds) Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. (Geliştirilmiş 3. Baskı), Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi: 2014:1199-1225.
 27. Özdemir M, Bozkurt M, Kahiloğulları G, Uğur HÇ, Egemen N. Subaraknoid Kanama ve Komplikasyonlarının Tedavisi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 2011; 64(1): 52-54.
 28. Özer N. Spinal travmalar. Eti Aslan F, Olgun N. (Eds), Erişkinlerde Acil Bakım. Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi: 2014; 321-332.
 29. Öztekin S, Sunal N. Boyun ve omurilik yaralanmaları: Fiziksel Tanılama, Tedavi ve Temel İlkeler. Öztekin S.D. (Ed.) Nöroşirürji Hemşireliği, 1. Baskı İstanbul Nobel Tıp Kitabevleri. 2015; 105-138.
 30. Öztekin S.D, Ak E.S, Öztürk D. Sinir sistemi cerrahisinde bakım. In: F. Eti Aslan (Ed), Cerrahi Bakım Vaka Analizleri ile Birlikte. Ankara: Akademisyen Kitabevi: 2016; 651-698.
 31. Pace A, Villani V, Di Pasquale A, Benincasa D, Guariglia L, Leraci S, Focarelli S, Carapella MC, Pompili A. Home care for brain tumor patients. Neuro-Oncology Practice. 2014; 1, 8-12.
 32. Rizk MZ, Fouad IG, Aly HF. Neurological Disorders: Causes and Treatments Strategies. International Journal Of Public Mental Health And Neurosciences. 2018(5):1 33-40.
 33. Roberts D, Plueger M. Chronic neurologic problems. Lewis S.L, Bucher L, Heitkemper M.M, Harding M.M. (Eds). Medical Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems. (10th ed.), St. Louis: Mosby, Elsevier Inc. 2017; 1368-1398.
 34. Ryan DL. Caring for patients with traumatic brain injuries: are you up to the challenge? *Am Nurse Today* 2009; 4:18.
 35. Strbian D, Durukan A, Pitkonen M, et al: The blood-brain barrier is continuously open for several weeks following transient focal cerebral ischemia, *Neuroscience* 2008; 153:175.
 36. Sullivan C.M. Spinal cord and peripheral nerve problems. Lewis, S.L., Bucher, L., Heitkemper, M.M., Harding, M.M. (Eds), Medical Surgical Nursing: Assessment and Management of Clinical Problems. (10th ed.), St. Louis: Mosby, Elsevier Inc: 2017:1419-45.
 37. Şahinoğlu M. Lomber disk hernisi: tanım, tanı, cerrahi tedavi endikasyonları. Türk Nöroşirürji Derneği. Spinal ve Periferik Sinir Cerrahisi Öğretim ve Eğitim Grubu Bülteni, 2015; 69: 5-11.
 38. Waterhouse C, Pellatt G. Çeviren: Ege F, Öztürk Ş. Vertebral Kolon ve Spinal Kord Hastalıklarının Tedavisi. Topçuoğlu MA, Durna Z, Karadakovan A. Ed. Nörolojik Bilimler Hemşireliği Kanıtı Dayalı Uygulamalar, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul. 2014; 585-606.
 39. Weaver DL. Nursing care of patients with central nervous system disorders. LS Williams,

- PD Hopper (Eds.). Understanding Medical-Surgical Nursing (In). 5th ed. Philadelphia, F, A. Davis Company; 2015; 1118-1170.
40. Yüksel S. (2018) Sinir Sistemi Hastalıkları. Çelik S, Taşdemir N. (Eds) Güncel Yöntemlerle Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi: 2018; 253-299.
41. Yüksel, S. Nöroanatomî. Öztekin, S.D. (Ed.), Nöroşirürji Hemşireliği. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri: 2015; 11-28.
42. Yüksel, S. Sinir Sisteminin cerrahi girişim uygulanan damarsal hastalıkları ve hemşirelik bakımı. Öztekin, S.D. (Ed.), Nöroşirürji Hemşireliği. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri: 2015; 155-195.
43. Yüksel, S. Sinir sisteminin cerrahi girişim uygulanan diğer hastalıkları ve hemşirelik bakımı. Öztekin, S.D. (Ed.), Nöroşirürji Hemşireliği. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri: 2015; 197-221.